

Այս համարում

Չայերեն բաժին

- 1- Հայաստան 16.....1
- 2- Լուրեր – Իրանահայ համայնք2
- 3- Լուրեր – Հայաստան5
- 4- Հասարակական.....6
- 5- Մարզական.....9
- 6- Սշակութային.....10

Հրաչյա Աճառյանը Պարսկաստանում(4)...10

Հայ հին գրականություն(3)..10

Պարսկերեն բաժին

- 1- Լուրեր - Իրանահայ համայնք.....1
- 2- Լուրեր - Իրան, Հայաստան.....1
- 3- Մարկո Գրիգորյանի հիշատակին.....2

Ճապիկի առաջին էջում՝

Սասունցի Դավիթ -երեւան

Ճապիկի վերջին էջում՝

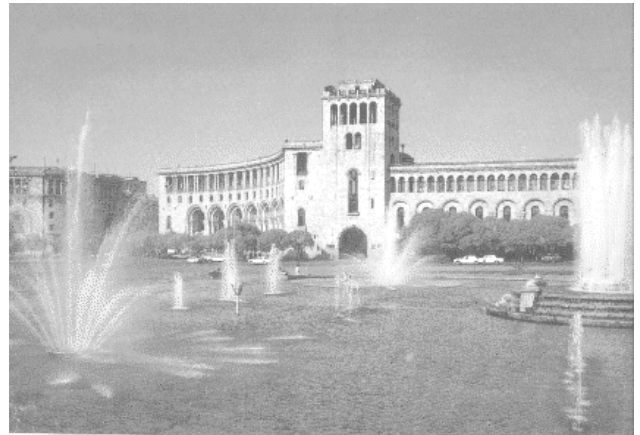
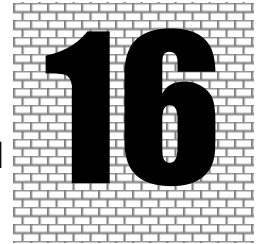
Չայկականք

Համար 136, Սեպտեմբեր, 2007թ.

No. 136, September 2007

ماهنامه لویس - شماره ۱۳۶ شهریور ماه ۱۳۸۶

Շնորհավորում ենք Հայաստանի Հանրապետության անկախության տոնը

1991 թվականի սեպտեմբերին հայ ժողովուրդը միահամուռ կերպով այո ասաց անկախության հանրաքվեին և արդեն 16 տարի է Չայաստանի երրորդ հանրապետությունը սեպտեմբերի 21-ին աշխարհով ցրված հայության հետ համատեղ տոնում է իր անկախությունը, որի կերտման ճանապարհին անցավ բազմաթիվ փորձությունների և դժվարությունների միջով և ունեցավ ակնհայտ ձեռքբերումներ: Ամենամեծ ձեռքբերումը խաղաղությունն ու կայունությունն է, որի համար պարտական ենք առաջին հերթին ՀՀ զինված ուժերին, որոնց շնորհիվ պաշտպանված են հայրենիքի սահմանները և որը հիմք է ստեղծում երկրի ներքին զարգացման համար: Գնալով էլ ավելի է բարելավվում կյանքի մակարդակը, միասնական աջակցություն է ցուցաբերվում ԼՂ հանրապետությանը, որն այսօր կայացված է և խաղաղ պայմաններում անցկացրել է նախագահական ընտրություններ: Ամենօրյա աշխատանք է տարվում Հայոց Մեծ եղեռնի ճանաչման և դատապարտման գործում:

Անկախության տոնի առթիվ «Լույս» ամսագիրը շնորհավորում է ողջ հայությանը և հույս հայտնում, որ իրանահայերս էլ, ինչպես միշտ մեր ջանքերը կը միավորենք ազգային նպատակների իրագործման և հայրենիքի ու հայ ազգի բարօրության համար:

Լուրեր

Իրանահայ Համայնք

Ողջունելի քայլ «ՐաՖՖի»-ի եւ «Սիփանի» վարչությունների հանդիպում

2007 թվականի սեպտեմբերի 4-ին ՀՄՍ «Սիփան» Միության կենտրոնատեղիում Սասուն քաղաքակամասի երկու հեղինակավոր հայկական կենտրոնների՝ «Սիփան» միության և «ՐաՖՖի» համալիրի վարչությունները հանդիպեցին ու ունեցան մտերմիկ զրույց: Նախ երկու կողմերի տարբեր բաժանմունքների վարչության կապերը ներկայացրին իրենց բաժանմունքները: Այս խոսակցության եզրեր գոյություն ունեն նրանց միջև: Արտահայտվեց այն կարծիքը, որ Սասուն քաղաքամասը ամենահայտնի թաղերից է և պետք է ավելի շատ ուշադրության արժանանա ազգային իշխանության կողմից, համոզմունք հայտնեցին երկու կողմերն, որ երբեմն այդ պահանջների շուրջ պետք է միասնական հանդես գալ՝ թեմական հորհրդի, Պատգամավորական ժողովի և այլ ազգային կառույցների առջև: «ՐաՖՖի»-ի վարչության անդամները մտահոգություն արտահայտեցին այն կապակցությամբ, որ, դժբախտաբար, վերջերս ազգային իշխանության մի շարք ղեկավարներ արտահայտել են հին և 25 տարի առաջվա դիրքորոշումները, որոնք բխում են մեծատիրության և միասնական աշխատանքի ու միասնականության սահմանումը չճանաչելու հետևանքով, նրանք տեղեկացրին, որ այս կապակցությամբ տեղյակ է պահվել ՀՀ Դաշնակցության ղեկավարությանը, որ այդ մասին արտահայտի իր կարծիքը, բայց, դժբախտաբար, քար լռություն է տիրում և կարծես թե կուսակցությունը նույնիսկ դժվարանում է այս հարցին մոտենալուց ու դիրքորոշումից:

Երկու վարչությունները շեշտեցին, որ անհրաժեշտ է իրենց միությունների տարբեր բաժանմունքներ միմյանց հետ հանդիպեն և զրույցներ ունենան, որը կնպաստի նրանց խորացման նվազեցմանն ու վերացմանը: Առաջարկվեց, որ վարչությունների նախագահները միմյանց հետ կապի մեջ լինեն ու նման հանդիպումների ու համագործակցությունների մեխանիզմները ճշտեն: Հույսով ենք նման հանդիպումները նպաստեն մեր համայնքի ներքին կյանքին, ժողովրդավարությանն ու բոլոր միությունների ինքնուրույնությանը:

Պատգամավորական ժողովի 40-րդ նիստը

2007 թվականի օգոստոսի 14-ին ազգային առաջնորդարանի դահլիճում տեղի ունեցավ թեմական Հայոց թեմի պատգամավորական ժողովի 40-րդ նիստը: Նիստին ներկա էին 57 հոգուց՝ 31-ը: Բացակայության պատճառը արձակուրդներն ու, մի գուցե, նիստերի անհետաքրքիր լինելն է: Նիստին ներկա էին նորընտիր թեմական հորհրդի և հաշվեքնիչ մարմինների անդամները: Սա առաջին հանդիպումն էր, որ նրանք ունենում էին

Պատգամավորական ժողովի հետ: Նիստին ներկա էր նաև Կիլիկիո կաթողիկոսության ազգային ժողովի վարչության անդամ դկտ. Հարմիկ Դավթյանը: Նիստից առաջ ՊԺ-ի դիվանը անդամներին էր տրամադրել կրոնական և ՊԺ-ի ենթակա մարմինների թեկնածուների անվանացանկը: Նիստի սկզբում ավագ քահանա Տեր Վարազդատը ներկայացրեց կրոնական խորհրդի հանձնախմբերի անդամների անունները և որոշ բացատրություններ տվեց: Նա խոսեց «Քրիստոնեության դաստիարակության հանձնախումբ»-ի մասին, այս հանձնախումբը մի շարք աշխատանքներ է տարել, օրինակ մի շարք հրատարակչական աշխատանքներ, հանդիպումներ և կրոնական ձեռնարկներ է կազմակերպել, օրինակ՝ կրոնական գրքերի ցուցահանդես և այլն: Կա նաև «Երիտասարդների հանձնախումբ», որը ստեղծվել է Կիլիկիո կաթողիկոսության թելադրանքով, այս հանձնախումբը պետք է մեր երիտասարդներին հնարավոր չափով մոտեցնի եկեղեցուն, որովհետև, ըստ քահանայի՝ երիտասարդները հեռացած են եկեղեցուց, երիտասարդներին պետք է զինել կրոնական և հոգևոր տեղեկություններով, որպեսզի աղանդավորները չկարողանան նրանց շեղեն ու իրենց կողմը քաշեն: Այս հանձնախումբը կազմակերպում և հսկում է նաև կիրակնօրյա աշխատանքները:

Նորընտիր թեմ-ի նախագահ դկտ. Այիդա Հովհաննիսյանը հարցրեց, թե արդյոք մարմինների թեկնածուների անունները տրվում է ՊԺ-ին հաստատման կամ տեղեկացման համար: ՊԺ-ի դիվանի փոխատենագետ պրն. Ռուբիկ Կարապետյանը ասաց, որ. «Ըստ մեր կանոնադրության հաստատման համար, բայց կրոնական խորհրդի համար դա չի կիրառվում»:

Կրոնական խորհրդի կողմից նշվեց, թե մտածում են, որ նոր մեթոդներով ու եղանակներով են ուզում աշխատել, բայց երբ հարց տրվեց, թե որոնք են այդ նոր եղանակները՝ որևէ բավարար պատասխան չստացվեց և կարծես թե կրոնական խորհուրդը համոզված է, որ կրոնական դաստիարակության նոր եղանակներ են պետք , բայց ինքն էլ դեռ լրիվ պատկերացում դրանց մասին չունի:

Հաջորդ բաժնում թեմ-ի կողմից դկտ. Այիդա Հովհաննիսյանը ասաց. «Մենք ունենք 19 մարմին, որոնցից 7-ը եկեղեցական խորհուրդներն են, 16-ի անվանացանկը ներկայացված է, սակայն մշակութային, կրթական և հարաբերական մարմինների ցանկերը հետագայում պետք է ներկայացվի: Մշակութային մարմինը դեռ հայտնի չէ՝ լինի, թե՛ չլինի, այսինքն՝ հայտնի չէ դրա անհրաժեշտությունը կա, թե՛ չկա. հրավիրվել է առաջին խորհրդակցական ժողով և շուտով տեղի կունենա երկրորդ ժողովը և այդ ժողովների եզրակացությունը պետք է ներկայացվի թեմ-ին, որպեսզի կողմնորոշվենք՝ կյանքի կոչել այդ մարմինը, թե՛ ոչ: Հանրային կապը նախկինում դժվարություն է ունեցել աշխատելու որպես մարմին, մենք կարծում ենք պետք է ունենալ պաշտոնական գրասենյակ և լուրջ աշխատանք տանել, հնարավոր է հանրային կապի կողքին կյանքի կոչվի հարաբերական մարմին, բայց խորհրդատվական դեր է ունենալու նա: Կրթական մարմնի շուրջ երկար խոսակցություն է գնացել մեր ժողովներում, տարբեր անձնավորությունների հետ է խոսվել, բայց հնարավոր չի եղել վերջնական եզրակացության գալ: Այս տարվա կրթական խորհուրդը այս տարվա համար ծրագրավորումները արել է և աշխատանքը կանգ չի առնում, ՊԺ-ից մի քիչ ժամանակ ենք ուզում, որ հարցը

լուծենք: Մտածում ենք նոր կրթական խորհուրդը կյանքի կոչելուց հետո, նոր և հին խորհուրդների միատ ունենանք և նրանք իրենց փորձառությունները միմյանց փոխանցեն:

Թեմական խորհրդի ենթամարմինների համար մեզ ներկայացել կան ներկայացրել են 19 հոգի, որոնցից 11 հոգի ներառվել են տարբեր մարմիններում, սակայն 8 հոգի չեն ներառվել, որովհետև նրանք ցանկանում էին ներառվել մշակութային, կրթական կամ հարաբերական մարմիններում:

Եղան մի շարք հարցեր, որոնց պատասխանեց նորընտիր ԹԽ-ի նախագահ՝ դկտ. Այիդա Յովհաննիսյանը: Այդ հարցերից ու պատասխաններից կարելի է նշել հետևյալները՝ 1- Հարց. Դուք միությունների ներկայացուցիչների հետ հանդիպում եք դրել, արդյո՞ք մշակութային մարմինը միությունների ներկայացուցիչներից են լինելու: Պատ. Միություններից հրավիրված են եղել ժողովի միայն նրանց կարծիքը իմանալու համար: 2- Հարց.-Պետք է պարզ լինի թե ովքեր են կրթական մարմնի թեկնածուները և ինչ ծրագրեր ունեն, կարծես կան մարդիկ, բայց չունեն միասին աշխատելու ցանկություն: Պատ.- Կրթական մարմինը ծանր պարտականություն ունի և բավական ժամ է պահանջում, դժվար է գտնել մարդիկ, որ պատրաստ լինեն կամ հնարավորություն ունենան ժամ հատկացնելու: Կան ցանկեր, բայց դեռ վերջնական պատասխան չեն տվել: 3- Հարց.- Հարաբերական մարմինը արդյոք խոսնյակն է լինելու ԹԽ-ի և ինչ պայմաններ եք նախատեսում նրա համար: Պատ.- Ամենալավագույնին ենք ընտրելու, որ ծանոթ լինի մեր կառուցվածքին և աշխատանքներին: 4- Հարց.- Նշվեց, որ աշխատել եք երիտասարդներից օգտվել, բայց Չեր ներկայացրած ցանկերում ավելի հին ու տարիքով մարդիկ կան: Պատ. Դա չի երևում ցանկերում, բայց կան երիտասարդներ: 5- Հարց.- Մշակութային մարմինը դեռ բանաձևած չէ, թե ինչ է նրա պարտականությունը և արդյո՞ք դա չէ պատճառը, որ դժվարանում եք ընտրություն կատարել: Պատ.- Մենք դեռ չգիտենք դրա անհրաժեշտությունը կա, թե՛ ոչ: Այնուհետև դկտ. Այիդա Յովհաննիսյանը սկսեց ընթերցել տարբեր մարմինների անվանացանկերը:

կազմակերպությունը Արցախի երիտասարդական ամենահզոր և հեղինակություն վայելող կազմակերպությունն է, որը ունի իր պաշտոնաթերթը՝ «Հայկի Սերունդ» վերնագրով և որը համարվում է Արցախի երիտասարդների ամսագիր:

Ավելի քան երկու տարի է, որ կազմակերպությունը կապի մեջ է Թեհրանի որոշ միությունների երիտասարդական և սկաուտական բաժանմունքների հետ: Այս անգամ այցի նպատակն էր՝ ավելի շատ ծանոթանալ Թեհրանում տարվող հայկական սկաուտական և երիտասարդական աշխատանքներին:

Հենց առաջին օրը նրանք այցելեցին ազգային առաջնորդարան, որտեղ ջերմորեն նրանց ընդունեց համայնքի առաջնորդ Տ. Սեպուհ Արք. Սարգսյանը: Հանդիպման ընթացքում նրանք տեղեկություններ փոխանցեցին իրենց կազմակերպության և Արցախի մասին և փոխադարձաբար Առաջնորդը ծանոթացրեց Թեհրանի Հայոց Թեմի դրվածքին և վերջում մեծ քանակությամբ հոգևոր գրքեր նվիրեց նրանց, որպեսզի օգտագործեն Արցախում:

Թեհրանի «Միասնական համադրող հանձնախումբը», կազմակերպելով մտերմիկ հանդիպում, իր բարի գալուստի խոսքը ասաց մեր հյուրերին: Հանձնախմբի նախագահ պրն. Հարութ Քելիշյանը համառոտ ձևով ներկայացրեց հանձնախմբին և խոսեց տարած աշխատանքների ու նպատակների մասին:

Նրանք երկու անգամ հյուրընկալվեցին ՀՍՍ «ՐաՖՖի» համալիրի սկաուտական բաժանմունքի կողմից և ավելի մանրամասն ծանոթանալով սկաուտական պարբերական աշխատանքների հետ՝ ունեցան երկխոսություններ ու խորհրդատվական հանդիպումներ համալիրի սկաուտական պատասխանատուների հետ:

Մեկ անգամ հանդիպում ունեցան ՀՍՍ «Սիփան» միության սկաուտապետի և վարչության անդամների հետ: Այս հանդիպմանը «Հայկի Սերունդ» կազմակերպությունը «Սիփան» միության սկաուտներից ընտրյալ մի խմբի հրավիրեց մասնակցելու 2008 թվականի օգոստոսին Արցախում կայանալիք համահայկական «Հայորդիներ»-ի սկաուտական ճամբարին: Այդ ճամբարին նախատեսվում է, որ

Շնորհավորանք

«Լույս»-ի աշխատակազմը սրտանց շնորհավորում է ամսագրի տնօրեն **դկտ. Ռուբիկ Սարգսյանին**՝ Թեհրանում պետական սոց. ապահովագրության (Թամին Էջթեմայի) կազմակերպության կողմից **տարվա օրինակելի բժիշկ** ճանաչվելու կապակցությամբ:

Ամենալավ մաղթանքներով ցանկանում ենք նրան էլ ավելի ուժ ու կորով իր աշխատանքում, անձնական և հասարակական կյանքում:

Արցախի «Հայկի Սերունդ»-ը Թեհրանում

2007 թվականի օգոստոսի 15-ին Թեհրանի «Միասնական համադրող հանձնախումբ»-ի հրավերով Թեհրան ժամանեցին Արցախի «Հայկի Սերունդ» հասարակական երիտասարդական ոչ պետական կազմակերպության վարչության հինգ անդամներ: Այս

Թեհրանի բոլոր այն միություններից, որ սկաուտական բաժանմունք ունեն՝ մեկական խումբ հրավիրվի Արցախ:

Նրանք մասնակցեցին նաև Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միության սկաուտական բաժանմունքի պարբերական աշխատանքին: Ծանոթանալով նրանց աշխատանքին՝ ունեցան մտերմիկ զրույց հատկապես սկաուտապետ պրն. Էդմոնդի հետ: Բարեգործականը նույնպես հրավիրվեց մեկ խմբակով մասնակցելու համահայկական սկաուտական ճամբարին:

Նրանք ցանկություն ունեին այցելել նաև «Արարատ» կազմակերպության սկաուտական բաժանմունք, սակայն սկաուտների պատասխանատուները չկարողացան իրենք որոշում տալ և պահանջեցին մի նամակ հղվի «Արարատ»-ի վարչությանը, որը կրդվի ժողովի և, եթե համաձայնվեն, այն ժամանակ կարող են այցելել սկաուտներին, սակայն դժբախտաբար դրա ժամանակն չկար և վազ անցան այդ այցելությունից:

Անցյալ տարի «Հայկի Սերունդը» Արցախում հյուրընկալել էր Թեհրանի հայ համալսարանական միության վարչության անդամներին: Եվ տեղեկանալով նրանց այցի մասին Համալսարանական միությունը նրանց պատվին կազմակերպեց ընթրիքի երեկո «Արարատ» կազմակերպությունում:

Նրանք այցելեցին «Արաքս» պարբերաթերթի խմբագրատուն և այնտեղ քննարկեցին տարբեր հարցեր և ունեցան երկկողմանի հարցազրույցներ՝ «Արաքս» պարբերաթերթի, «Ազատ Արցախ» օրաթերթի և «Հայկի Սերունդ» երիտասարդական պարբերաթերթի համար:

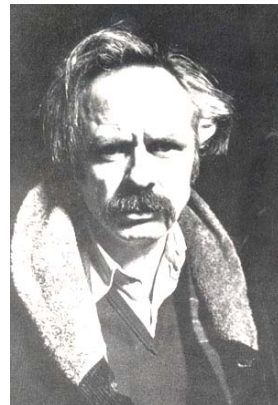

Իրան-Հայաստան բարեկամության ընկերության պատասխանատուները և սոցիալական ու հաղորդակցության Ֆրակցիայի անդամները հանդիպում ունեցան «Հակի Սերունդ» -ի ղեկավարության հետ, մտերմիկ զրույցով ծանոթանալով միմյանց՝ քննարկվեցին մի շարք հարցեր:

Երկու օրվա այցելության և սկաուտական աշխատանքների ուսուցման համար հանդիպումներ կազմակերպվեց «Հայկաշեն»-ում:

Թեհրանի «Միասնական համադրող հանձնախմբի» անդամները այցելության վերջին օրվա երեկոյան հյուրընկալեցին հյուրերին՝ կազմակերպելով ընթրիքի երեկո ՀՄՄ «ԲաՖՖի» համալիրի բացօդայ սրահում:

ՄԱՐԿՈՍ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Իրանի գեղարվեստասերների շրջանում արդեն հայտնի նկարիչ էր Մարկոս Գրիգորյանը (ծնվել է Կրոպոտկինում, 1930-ին մեկնել Թեհրան), երբ 1950-ին ընդունվեց Յոռնի գեղարվեստի ակադեմիա, ուր շուրջ տասը տարի աշխատեց, ցուցահանդեսներ ունեցավ Յոռնում, Փարիզում, Լոնդոնում: Իտալական շրջանի իրապաշտական գործերին հաջորդեցին նորարտահայտչապաշտական բնույթի աշխատանքներ, մի հանգամանք, որ բնական եւ ինքնատիպ արձագանքն էր պատերազմի ծանր տարիներից հետո Եվրոպայում իշխող արվեստի այն ուղղությունների, որոնց թեման մարդկային տխրությունը, ճնշվածությունն ու տառապանքն էին: Գրիգորյանը ստեղծեց մեծադիր կտավներ՝ նվիրված ցեղասպանության տառապյալներին ու իր հայրենակիցներին՝ Վանի գաղթականներին: Այդ նշանակալի գործերում ձեւախեղումները (deformation), ինչպես նաեւ ներկերի խառնուրդի մեջ օգտագործած հողն ու մոխիրը նպատակային են ու ավելի ազդեցիկ են դարձնում պատկերների հուզական բովանդակությունը:

Հաջողություն գտած արվեստագետը վերադառնում է Իրան: Այստեղ նա հիմնում է «Էսթետիկ» պատկերասրահ-ստուդիոն, իր շուրջն է համախմբում արվեստին կոչված մոր ուժեր (Է. Այվազյան, Ս. Մելքոնյան, Ռ. Ոսկանյան, իրանցի նկարիչներ), որոնք որդեգրում են ազատ, անկաշկանդ արտահայտվելու ուղին:

1962-ին Մ. Գրիգորյանը հաստատվում է Նյու Յորքում, հիմնում է ցարդ գործող Արշիլ Գորկու անունը կրող մի պատկերասրահ: Այն դառնում է նկարչական արվեստի յուրատեսակ կենտրոն:

Մ. Գրիգորյանի ստեղծագործության վերջին շրջանը նվիրված է հողի թեմային՝ իբրեւ մարդկային բարձրագույն գործունեության ասպարեզ, հիմք ու գաղափար:

1990-ականների սկզբին, երբ Հայաստանը հռչակվեց անկախ պետություն, Գրիգորյանն իր եւ դստեր՝ Սաբրինայի ուժերով հավաքած արվեստի ու արհեստի հնագույն նմուշների հարուստ հավաքածուն փոխադրեց Երեւան, որտեղ, Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանում, տեղադրվեց նրա «Միջին

Արեւելքի» թանգարան-հավաքածուն: Քիչ ավելի ուշ նկարիչը Գառնիում հիմնեց իր երկրորդ պատկերասրահ-ստուդիան, նպատակ ունենալով տարբեր երկրներից հրավիրված արվեստագետներին «պարզեւելու» անձանոթ ու անօրինակ մի «ներկայանակ», որպիսին Հայաստանի բնաշխարհն է:

Հայաստան

ԼՂՀ ՆՈՐՁՆՏԻՐ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՊԱՇՏՈՆԱՄՈՒՏԸ ԿԱՅԱՑԱԿ

Համաձայն
ԼՂՀ
սահմանադրո
ւթյան 67-րդ
հոդվածի,
երեկ Ազգային
ժողովի
հատուկ
նիստում
տեղի
ունեցավ
հանրապետու
թյան

նորընտիր նախագահ Բակո Սահակյանի պաշտոնամուտի արարողությունը, ոչ թե խորհրդարանի նիստերի դահլիճում, այլ Ստեփանակերտի կայազորային սպայի տանը:

Աժ հատուկ նիստը վարում էր խորհրդարանի նախագահ Աշոտ Ղուլյանը:

Պաշտոնամուտի միջոցառմանը մասնակցում էր ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Ներկայացել էին նաև հարյուրից ավելի հյուրեր աշխարհի տարբեր երկրներից, որոնց թվում՝ հուլիսի 19-ի նախագահական ընտրություններին մասնակցած դիտորդներ:

Բակո Սահակյանը նախագահական երդում տվեց ձեռքը 17-րդ դարի ավետարանի եւ ԼՂՀ սահմանադրության վրա դրած: Այնուհետև արդեն նոր կարգավիճակում ելույթ ունենալով՝ նախագահը խոստացավ իր ուժն ու զիտելիքներն անմնացորդ ծառայեցնել ժողովրդին: Շնորհակալաբար արտահայտվելով բոլոր ընտրողների մասին, անկախ նրանից, թե նախագահական ընտրություններում ինչ կողմնորոշում են ունեցել, նա առանձնակի շնորհակալություն հայտնեց ԼՂՀ առաջին նախագահ, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին եւ պաշտոնավարությունն այդ օրվանից ավարտած Արկադի Ղուկասյանին՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պետական կայացման գործում ունեցած անուրանալի վաստակի համար:

Անդրադառնալով դարաբաղյան կարգավորման հեռանկարներին, Բակո Սահակյանը նշեց, որ այդ գործընթացում բանակցություններն այլընտրանք չունեն: Հանրապետության նոր նախագահին օրհնանքի խոսք հղեց Հայ առաքելական եկեղեցու արքայսյան թեմի առաջնորդ Պարգեւ արք. Սարտիրոսյանը:

Պաշտոնամուտի արարողությունն ուղիղ եթերում հեռարձակվում էր Արցախի հանրային հեռուստատեսությամբ:

Դահլիճում չտեղավորվելու պատճառաբանությամբ՝ լրագրողները հիմնականում ստիպված էին արարողությանը հետեւել դրսից, հեռուստատեսության միջոցով: Սուտքը դահլիճ թույլատրված էր սահմանափակ թվով ՁԼՍ ներկայացուցիչների: Թերեւս նաև նույն պատճառաբանությամբ սահմանափակված էր ԼՂՀ-ում գործող հասարակական կառույցների ներկայացուցիչների մասնակցությունը:

Երեկոյան մայրաքաղաքի Վերածննդի հրապարակում տեղի ունեցավ համերգ, որին մասնակցում էին նաև Երեւանից ժամանած երգիչներ:

ՂԱՐԱԲԱՂՆ ՌԻՆԻ ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Արա Հարությունյանը ընտրվել է ԼՂՀ

վարչապետ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Ազգային ժողովն արտահերթ լիազումար նիստում հավանություն է տվել ԼՂՀ վարչապետի պաշտոնում Արայիկ Հարությունյանի թեկնածությանը: Արա Հարությունյանի թեկնածությանը հավանություն են տվել 33 պատգամավորներից 32-ը: «ՀՅԴ-Շարժում 88» խմբակցության անդամ Գեղամ Բաղդասարյանը չի մասնակցել նիստին:

Քվեարկությունից հետո Արա Հարությունյանը հայտարարել է, որ նշանակումից հետո կիրառարվի «Ազար Հայրենիք» կուսակցության նախագահի պաշտոնից եւ պատգամավորական մանդատից:

Հիշեցնենք, որ սեպտեմբերի 10-ին ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանը նամակ էր ուղարկել խորհրդարան, որում, ԼՂՀ Սահմանադրության համապատասխան հոդվածի համաձայն, հանրապետության օրենսդիր մարմնի հավանությանն էր ներկայացրել պատգամավոր, «Ազատ Հայրենիք» կուսակցության նախագահ Արայիկ Հարությունյանի թեկնածությունը:

ՀՅԴ-ն ընդդեմ Սերժ Սարգսյանի

Հայաստանյան մամուլից տեղեկանում ենք («Առավոտ» և «Ազգ» օրաթերթեր), որ առաջիկա ՀՀ նախագահական ընտրություններում ՀՅԴ-ն մասնակցում է իր սեփական թեկնածուով: Այս շրջանի ընտրություններում, բացի դաշնակցության թեկնածուից հիմնականում կարծես լինելու են երկու թեկնածուներ՝ Սերժ Սարգսյանը, որպես «Հանրապետական» կուսակցությունից, որը հովանավորվելու է ուրիշ շատ կուսակցությունների կողմից, և ընդդիմադիր կուսակցությունների թեկնածուն կամ թեկնածուները:

Դաշնակցությունը շատ հարցերում դեմ է եղել և հակասությունների մեջ է գտնվել Սերժ Սարգսյանի հետ, սա մինչ այժմ դիվանագիտական խաղերի բերումով ծածուկ էր կամ ոչ մի կողմը չէր ուզում արտահայտվել, սակայն արդեն, ըստ դաշնակցության, նրանք պայմանավորվել էին միայն Ռոբերտ Քոչարյանին

հովանավորել և հիմա կարծում են, որ ամեն գնով պետք է ձգտեն իշխանությանը և չեն հավանում ժողովրդի կողմից բարձր գնահատանքի արժանացած և անգամներ իր հզորությունը ցույց տված Սերժ Սարգսյանին:

Դաշնակցությունը գտնում է, որ ինքը երկրի հարցերը լավ լուծելու համար հատուկ եղանակներ է ունեցել, սակայն դրանք չեն ներկայացրել կամ չի ստացվել, որ ներկայացվի և հարցեր լուծել (Ինչպես հանգուցյալ դաշնակցական Մարությանն էր ասում.-«10 օր Չայաստանը տվեք ինձ, բոլոր հարցերը կլուծեն»):

Հիմա դաշնակցությունը անհանգիստ է, թե ինչ է լինելու իր նախարարների պաշտոնների հարցը, քանի որ համաձայնության հիման վրա է այդ նախարարությունները հանձնվել իրենց:

Որպես նախագահների թեկնածուներ և անհատներ անհամեմատելի են Սերժ Սարգսյանն ու Արմեն Ռոստամյանը: Ով որ մտահոգված լինի Չայաստանի ապագայով կնկատի, որ Սերժ Սարգսյանը իր տարիների փորձն ունի շատ բնագավառներում և նույնիսկ Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահության ընթացքում շատ հարցերի լուծում տվողն ու ուղղություն ցույց տվողը նա է եղել: Պետք է սպասել և հետևել քաղաքական անցուդարձերին Չայաստանում: Արդյոք դաշնակցությունը իր 100 ամյա սփյուռքի փորձով Չայաստանում կարող է, ըստ իրեն, լինի և իշխանամերձ և ընդդիմություն: Զգիտենք գիտականորեն այս տեսությունը որտեղից է գալիս և աշխարհի փորձն այդ մասին ինչպիսին է և ինչ դասեր կարելի է քաղել դրանից, բայց վստահ ենք, որ դաշնակցությունը այդ ուսումնասիրությունը կատարած կլինի և գիտի:

Արամ Հակոբյան

ազգային և հասարակական գործիչների տեսակետները համայնքի տարբեր հարցերի շուրջ:

Խնդրում ենք ներկայանալ:

Տիգրան Խաչիկյանն են, ծնվել են 1937 թ.-ին Գափլա շրջանի Գուրջի գյուղում: 1946 թ. ընտանիքով տեղափոխվել ենք Քեազազի շրջանի Ազնա գյուղ, որտեղ ստացել են նախնական կրթությունս, ապա ուսումս շարունակել են Շազանդի շաքարի գործարանի պետական դպրոցում: 1956 թվականին փոխադրվել ենք Թեհրան, որտեղ անցել են աշխատանքի, իսկ ուսումս շարունակել են շինարարական հատուկ երեկոյան դասընթացներին մասնակցելով: Դեռ գյուղում եղած ժամանակաշրջանից մեր ընտանիքում ավանդություն էր դարձել ազգային աշխատանքներին մասնակցելը: Թեհրան հաստատվելով շարունակվեց այդ ավանդույթը: Այդ ժամանակ ազգային և հասարակական գործիչ՝ Ժորժ Աղազարյանի ջանքերի շնորհիվ հիմնադրվեց «Սասուն» միությունը, որին մասնակցում էի նաև ես: 1963 թվականին «Ալիք» հաստատության հովանավորության ներքո մեր քաղաքամասի մի խումբ ազգայինների ջանքերի շնորհիվ հիմնադրվեց ՀՄՍ «Սիփան» միությունը, որի անդամիկ վարչության կազմում էի և մինչ այսօր անդամակցում և աշխատում են այդ միությունում: Այս երկար տարիներին մասնակցել են ազգային տարբեր աշխատանքներին՝ շուրջ 6 տարի եղել են 10-րդ Պատգամավորական ժողովի անդամ, ավելի քան 6 տարի եղել են կարիքավորներին օժանդակող մարմնի ատենապետը, արդեն 5 տարի է, որ մասնակցում են ՀՄՍ «Արարատ» կազմակերպության երեցների միության աշխատանքներին և այս տարի ընտրվել են ղեկավար կազմի անդամ:

Ինչպե՞ս եք գնահատում կարիքավորներին օժանդակող մարմնի աշխատանքները, արդյոք կարողանո՞ւմ է ծառայել այն նպատակին, որ դուք հետապնդում էիք:

Իհարկե ես մանրամասնորեն տեղյակ չեմ, բայց քանի որ կարիքավորներին ճանաչում են, գիտեն որ օգնությունը այնքան չի, որ կարողանան նվազագույն ապրուստը դասավորեն և մենք պետք է աշխատենք, որ այս օգնությունները շատանան, նախկինում ժողովրդի կողմից էլ շատ նվիրատվություններ էին լինում, բայց հիմա ժողովուրդը կարծում են կյանքի դժավար պայմանների պատճառով չի կարողանում օգնել ու մի քիչ էլ անտարբեր է գտնվում այս հարցերի շուրջ :

Քանի որ 10-րդ պատգամավորական ժողովի անդամ եք եղել և այն ժամանակ շատ դժվարություններ եք ունեցել, հիմա ինչպե՞ս եք գնահատում պատգամավորական ժողովի աշխատանքները:

Հիմա էլ շատ աշխատանքներ են տարվում և շատ ժամ է տրամադրվում, բայց տարած աշխատանքի համեմատ շատ քիչ փոխանցում է լինում ժողովրդին,

Հասարակական

Շարքագրույց ազգային – հասարակական գործիչ պրն. Տիգրան Խաչիկյանի հետ

Նախ թույլ տվեք շնորհակալություն հայտնել Ձեզ, որ մասնակցեցիք մեր հարցազրույցին: Այս հարցազրույցների շարանով «Լույս» ամսագիրը նպատակ ունի հասարակությանը ծանոթացնել մեր

կան նաև թերություններ, որոնք պիտի հաղթահարվեն: Պատգամավորական ժողովը ընտրվում է ժողովրդի կողմից և պատասխանատու է ժողովրդին, ուստի եթե խնդիրներն ավելի մանրամաստրեն փոխանցվի ժողովրդին թերությունները ավելի հեշտ կվերանան և եղած դժվարություններն էլ լուծում կստանան:

Ինչպես գիտենք մամուլին իրավունք չի տրվում մասնակցել ՊԺ-ի նիստերին, քանի որ նման մի օրենք գոյություն չունի: Ձեր կարծիքով ինչո՞ւ դիվանը իրավունք չի տալիս, որ մամուլը մասնակցի ՊԺ-ի նիստերին:

Իմ կարծիքով պետք է, որ ՊԺ-ի նիստերը թափանցիկ լինի և չեն կարծում որևէ հատուկ հարց լինի, որ չպետք է արտացոլվի և կարծում եմ բոլոր մամուլներն էլ պետք է իրավունք ունենան մասնակցելու այդ ժողովներին, քանի որ հիմա մեր ժողովուրդը, ցավոք շատ անտարբեր է, և, եթե մենք աշխատենք նրանց ավելի տեղյակ պահել, նրանք էլ մեզ հետ ավելի լավ կը համագործակցեն:

Քանի որ «Սիփան» միության հիմնադիրներից եք եղել և Սասուն թաղամասում եք ապրում, ինչո՞ւ եք մասնակցում «Արարատ» կազմակերպության երեցների բաժանմունքի աշխատանքներին:

«Սիփան» միությունը հիմա շինարարության պատճառով համարյա չի աշխատում և ցավով եմ ասում որ հիմա այն աշխուժությունը, որ «Արարատ» մարզավանում կա, «Սիփանում» չկա: Ես «Սիփան» միությունը շատ եմ սիրում, բայց, քանի որ չեն կարող շինարարության գործերով զբաղվել, իմ ազատ ժամերը լրացնելու համար գնում եմ «Արարատ» մարզավան:

Հիմա այսպիսի տարանջատում կա՞ քույր միություններ և ոչ քույր միություններ: Մի մոտեցում գոյություն ունի, որ ազգային առաջնորդարանը քույր միություններին պետք է սերվիս տա, իսկ ոչ քույր միություններին, որովհետև ինքնուրույն են, չպետք է սերվիս տա: Ձեր կարծիքը ի՞նչ է այս կապակցությամբ:

Գիտեմ, որ այդպիսի մոտեցում կա, բայց մանրամասն տեղյակ չեմ և կարծում եմ պետք է խորանալ ու տեսնել պատճառներն ինչ են, ինչու պետք է դասել երկու խմբերի և ես դեմ եմ այդ մտքին ու, կարծում եմ, բոլորս պետք է միանանք և մեկ նպատակ ունենանք: Այսինքն եթե ընդունում ենք ազգային առաջնորդարանին և աշխատում ենք նրա հովանավորության ներքո, չեն կարծում, որ խնդիր առաջանա, օրինակ «Սիփան», «Արարատ» և «Փերիո» միություններին, որոնց ես անդամակցում եմ նման խնդիրներ չկան:

Ի՞նչ հրատապ հարցեր եք տեսնում Սասուն թաղամասում:

Սասուն թաղամասի հրատապ խնդիրները մոլիների և կարիքավորների հարցն է: Նաև տարեցների ու երեցների համար պետք է մտածենք և մի ակունք տրամադրվի նրանց, որպեսզի հավաքվեն և իրենց ազատ ժամերը այդտեղ անցկացնեն ու նրանց համար ազգային խնդիրների մասին բացատրություններ տրվի և այլն:

Ի՞նչ կարծիք ունեք ազգային իշխանության կուսակցականացման հարցի շուրջ:

Ընդհանրապես տարբեր երկրներում, եթե որևէ կուսակցություն խորհրդարանի մեջ կամ նախարարների մեջ մեծամասնություն է կազմում, այդ կուսակցության ճաշակը այդ երկրում գործադրվում է և դա շատ բնական է, այստեղ էլ նույնն է: Իմ կարծիքով կարևորը այն է, որ ժողովրդավարությունը պահվի:

Ի՞նչ է ձեր կարծիքը իրանահայ մամուլի անցյալի և ներկա վիճակի մասին:

Անցյալում շատ քիչ թերթեր ենք ունեցել և հիմա էլ, ես կարծում եմ, ինչքան շատ թերթ ունենանք՝ այնքան մեր համայնքը կարժեքավորվի և ամեն թերթի բացումը, ինչ հոսանքի էլ, որ պատկանի, մեզ համար ուրախալի է:

Եթե հատուկ խոսք ունեք մեր համայնքի մասին, խնդրեմ, ներկայացնեք:

Ես կարծում եմ տարբեր սեմինարներ դրվի մասնագետ մարդկանց կողմից ժողովրդի արտասահման մեկնելու մասին:

Հարցազրույցը վարեց Հուսիկ Սահարյանը

ՈՎԵՐՐ ԵՆ ՆԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ

Մամուլում, զանգուածային լրատուական միջոցներով սփռուած հաղորդումներում, բարձրաստիճան հոգեւորականների քարոզներում, հայ ու օտար պետական բարձր եւ պատասխանատու պաշտօններ զբաղեցնող այրերի, Հայոց ցեղասպանութիւնը դատապարտող գրաւոր կամ բանաւոր յայտարարութիւններում հաճախ կարելի է հանդիպել երիտօրրքեր եւ օսմանցիներ բառեզրերին եւ կամ օսմանեան թուրքերը բառակապակցութեանը, ովքեր մեղադրում են Հայոց ցեղասպանութեան իրականացման գործում: Իսկ Ցեղասպանութեան իրականացման պատասխանատու երկիր յիշատակում է ոչ թէ Թուրքիան, այլ Օսմանեան Թուրքիան կամ Օսմանեան կայսրութիւնը: Ակամայ հարց է առաջանում. արդեօք կարելի՞ է տարանջատել երիտօրրքերին ողջ թուրք ազգից եւ Օսմանեան Թուրքիան ներկայիս Հանրապետական Թուրքիայից:

Իսրայելի ակադեմիականների շրջանակում եւ, առհասարակ, ողջ հրեայ ժողովրդի մօտ ընդունուած է տարանջատել նացիստներին ողջ գերմանացի ազգից եւ հրեական Յոլոքոսթի պատասխանատու նկատել միայն նացիստներին եւ ոչ ողջ գերմանացի ազգին: Այս դատողութեան հիմքում ընկած է թերեւս այն փաստը, որ, իրօք, գերմանացիների մեծ մասը ոչ միայն անմիջական մասնակցութիւն չի ունեցել Յոլոքոսթի իրականացման գործում, այլեւ նրանք նույնիսկ տեղեակ չեն եղել, որ իրենց կողքին մի ողջ ազգ է ոչնչանում: Այս առումով, արդարացի է եւ տրամաբանական հրեական Յոլոքոսթի պատասխանատու նկատել միայն նացիստներին: Սակայն ի՞նչն է պատճառը, որ թոյլ չի տալիս Հայոց ցեղասպանութեան իրականացման պատասխանատու նկատել միայն երիտթուրքերին, այլ ոչ ողջ թուրք ազգին:

Անառարկելի փաստ է, որ Հայոց ցեղասպանութեան եւ հրեական Յոլոքոսթի միջեւ առկայ են բազմաթիւ նմանութիւններ, այդուհանդերձ, դրանցից իւրաքանչիւրն ունի իր իւրայատկութիւնները, որոնք էլ արգելում են հայ ժողովրդին, հետեւելով հրեաների օրինակին, միայն երիտթուրքերին ընդունել Հայոց ցեղասպանութեան պատասխանատու եւ ոչ ողջ թուրք ազգին: Որո՞նք են Հայոց ցեղասպանութեան այդ իւրայատկութիւնները: Թուարկենք դրանցից ընդամենը մի քանիսը:

Ի տարբերութիւն Հայոց ցեղասպանութեան, հրեական Յոլոքոսթի պատճառներից մէկը նրանց ոչ արիական ազգ լինելու փաստն էր: Ըստ այս դատողութեան՝ ոչ արիական ազգերին յարիր է անբարոյական կենսակերպ, ցածր արժեհամակարգ, քաղաքակրթութեանը անյարիր նորմեր եւ այլն: Աւելին, հրեաները Եւրոպայում միշտ նկատուել են պոտենցիալ մեծ վտանգ ֆինանսական եւ տնտեսական բնագաւառներում: Անժխտելի է նաեւ այն փաստը, թէ, իրօք, հրեական Յոլոքոսթը իրականացուել է Գերմանիայի օրուայ գինուորական հրամանատարութեան կողմից եւ ոչ թէ ողջ գերմանացի ազգի կողմից: Յաւելենք նաեւ, որ հրեական Յոլոքոսթը տեղի չի ունեցել իրենց հայրենի հողում: Մինչդեռ Հայոց ցեղասպանութիւնը իրականացուել է հայ ժողովրդի պատմական հայրենիքում՝ այն հայրենիքում, որտեղ ձեւաւորուել է ու զարգացել է մայրազգը, որտեղ հայ ժողովուրդը ստեղծել է համամարդկային արժէք ներկայացնող քաղաքակրթութիւն եւ իւրոյն մշակոյթ: Հայոց ցեղասպանութիւնը գաղափարախօսութեան արգասիք չէր, այլ պարզապէս Ցեղասպանութիւնը իրագործելով թուրքը խեղդեց եւ վիժեցրեց մի հինաւուրց ժողովրդի արդար իրաւունքը՝ իր իսկ հայրենիքում ապահով ապրելու իրավունքը: Հայոց ցեղասպանութիւնը իրականացուեց թուրք ազգի մի ստուար զանգուածի մասնակցութեամբ եւ վարձու ու թուրքական կեղծ խոստումներին հաւատացած քուրդ ժողովրդի համագործակցութեամբ: Իսկ թուրքերի այն չնչին տոկոսը, որն անմիջական մասնակցութիւն չի ունեցել Ցեղասպանութեան իրականացման գործում, ապա, նրանք անկասկած օգտուել են Ցեղասպանութեան հետեւանքներից՝ բռնագրաւելով եւ տիրանալով հայ ժողովրդի ունեցուածքին, գոյքին ու հարստութեանը:

Նշենք նաեւ, որ ի տարբերութիւն հրեական Յոլոքոսթի, Հայոց ցեղասպանութիւնը դեռեւս չի ճանաչուել ու դատապարտուել այն իրականացնողի կողմից: Աւելին, թուրքերը ոչ միայն ուրանում են Հայոց

ցեղասպանութիւնը, այլեւ անամօթաբար խեղաթիւրելով պատմական ճշմարտութիւնը, աշխարհին ներկայանում են ոչ թէ իբրեւ ցեղասպան ազգ, այլ հայերի կողմից ցեղասպանութեան ենթարկուած ժողովուրդ, իբրեւ զոհ: Ուրացմանը համատեղ, ցեղասպանութեանը յաջորդած 92 տարիների ընթացքում թուրքերը կանոնաւոր կերպով իրականացնում են հայկական մշակութային ցեղասպանութիւն ոչնչացնելով Թուրքիայում հայ ժողովրդի պատմութեանը, մշակոյթին ու կրօնին պատկանող հազարամեայ հետքերը, հայկական վանքերն ու եկեղեցիները: Սակայն աւելի մտահոգիչ է այն փաստը, որ այսօր էլ, իր զոհի վրայ յարձակուելու եւ յօշոտելու պատրաստ գիշատիչի պէս, Թուրքիան յարմար առիթ է սպասում իր «կիսատ թողած գործը» աւարտին հասցնելու համար: Ասուածիս ապացոյց կարող են լինել Ցեղասպանութեանը յաջորդած տարիների ընթացքում Հայաստանի առաջին հանրապետութիւնը գրաւելու եւ բնաջնջելու նպատակով դէպի մեր երկիր իրար յաջորդած թուրքական մի քանի զինուորական արշաւանքները, երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ընթացքում Խորհրդային Հայաստանի սահմանի երկայնքով Հայաստանի բնաջնջման նպատակով կենտրոնացած թուրքական 13 դիվիզիաները, նոյն ժամանակաշրջանում Թուրքիայի երզրում նահանգում ձմռանը ճանապարհներ շինելու պատրուակով զինուորագրուած ու ցրտից մահացած 37.000 պոլսահայերը, 1992-ին Հայաստանի արեւմտեան սահմանին կուտակուած եւ Հայաստանի վրայ յարձակման պատրաստ թուրքական զօրքերը ու բոլորովին վերջերս երիտասարդ թուրք ազգայնամոլի դաւադիր գնդակից սպանուած Հրանտ Դինքը: Այս բոլորը փաստում են, որ մեր օրերի թուրքը ոչնչով չի տարբերում հարիւր տարի առաջուայ օսմանցուց, եւ քեմալիստական-հանրապետական Թուրքիան Օսմանեան Թուրքիայից: Իսկ եթէ աննշան տարբերութիւններ էլ կան, ապա դրանք չեն վերաբերում Հայոց հարցին: Մինչդեռ Գերմանիան ոչ միայն չի ուրանում հրեական Յոլոքոսթը, այլ, դեռ 1952 թուականին, ընդունելով իր կատարած ոճիրը, ներողութիւն է խնդրել հրեայ ժողովրդից եւ վճարել արածի ծանր գինը:

Առ այս, հայ ժողովրդի համար անընդունելի է տարանջատել երիտթուրքերին ողջ թուրք ազգից, որքանով որ դա կը նպաստի նրանց ուրացման քաղաքականութեանը եւ նրանց կը հեռացնի իրենց կատարած ցեղասպանութեան հաւաքական պատասխանատուութիւնից:

Ի դէպ, որոշ հրեայ պատմաբաններ ու ցեղասպանագէտներ եւս սկսել են քննադատել նացիստների տարանջատումը ողջ գերմանացի ազգից եւ ընդունում են, թէ հրեական Յոլոքոսթի պատասխանատուն ողջ գերմանացի ազգն է: Նրանք, միաժամանակ, կոչ են անում իրենց կոլեգաներին՝ վերանայել այս հարցը եւ փոխել իրենց աւանդական դիրքորոշումը հարցի վերաբերեալ:

**ԿՈՐԻՆ ԱՐԴ. ԲԱՂԴԱՍՍՐԵԱՆ, Անդամ՝ Երուսաղէմի Սրբոց
Յակոբեանց միաբանութեան**

Մարդական

Շարժարույց իրանահայ միջազգային մրցավար Վրեժ Աբգարյանի հետ

1- Խնդրեմ ներկայացնե՞ք Ձեզ:

Վրեժ Աբգարյանն եմ՝ միջազգային կարգի մրցավար, մասնակցել եմ հինգերորդ համահայկական խաղերին, որը կայանում էր Երևանում: Պետք է պարզապես ասեն, որ խաղերի վարելը դեպի լավը գնաց և այս տարի, բացի մեկ խաղ, որ Երևանի տղաները իրենք խնդիր ստեղծեցին, բոլոր մարզերից ու քաղաքներից եկած մարզիկները որևէ հարց չստեղծեցին և խաղերը լավ ու կանոնավոր կայացան, ավարտական խաղն էլ շատ հաջող ընթացավ: Բախտ ունեի 4-րդ ֆինալի խաղը դատելու:

2- Ինչպե՞ս տեսաք այս տարվա Հ.Հ. 4-րդ շրջանի խաղերը և ինչպես ե՞ք գնահատում սույն խաղերը:

Թե՛ քանակով և թե՛ որակով մտածում էինք, որ այս խաղերը պետք է գույնը ձեռքից տար, բայց ճիշտ հակառակը ստացվեց, բոլոր համայնքները ավելի նախապատրաստված էին երևում, խմբերը ամիսներ փորձ էին արել միասին և պատրաստված էին եկել: Մենք ականատես էինք՝ 4 ամիս առաջ Իրանի մեր բոլոր խմբերը փորձերը սկսել էին, հանձնախմբերը իրենց աշխատանքները ունեցել էին և ընտրություններ էին կատարվել Թեհրանում, Ջուղայում, Թավրիզում: Հայաստանի տարբեր ֆեդերացիաները փորձում են սփյուռքից ընտրեն խաղացողներ հայաստանի հավաքականի համար, արդեն ընտրել են մի քանի

խաղացողներ բասկետբոլի կապակցությամբ: «ՌաՖՖի» ՄՍ համալիրի բասկետբոլիստ Հրաչ Թահմասյանին քանի մարզիկներ արդեն հրավիրել են Հայաստանի հավաքականի համար՝ եվրոպայի մրցություններին խաղալու նպատակով:

3-Ինչպե՞ս էր խաղերի կազմակերպվածությունը:

Վերջապես խոսում ենք Հայաստանի մասին, ամեն կազմակերպիչի համար իր նյութական կարողությունը շատ կարևոր է. եթե լավ նյութական վիճակ ունենա կարող է լավ հնարավորություններ ստեղծել: Քանի որ նյութական դժվարություններ կա, որոշ սրահներ հարմարության տեսակետից հարմար չէին:

4-Քանի՞ խմբեր էին մասնակցել բասկետբոլի մարզաձևում և ո՞ր երկրներից:

Տղայոց բաժնում մասնակցում էին 21 քաղաքից և օրիորդաց բաժնից 11 խումբ: Եզրափակիչ փուլ հասան

Սոչին՝ Ռուսաստանից և Գլենդելը՝ Ամերիկայից: Իրանից մասնակցել էին Թեհրանը, Ջուղան և Թավրիզը: Հայաստանից մասնակցել էին Գյումրին և Երևանը: Ղարաբաղից Ստեփանակերտը: Ամերիկայից 3 քաղաքներ և Գլենդելը առանձին էր մասնակցել: Կայրոյից եկել էր մի խումբ, Ստամբուլից, Լիբանանից, Վիեննայից, Սիդնեյից, Վրաստանից և Հալեբից մեկական խմբեր:

5- Ո՞ր թիմերն էին ամենափայլունը խաղերի մեջ:

Երևանի օրիորդաց խումբը:

6-Ձեր կարծիքը Իրանի մարզիկ-ուհիների մասին: Որպես մասնագետ կարող եմ ասել, որ խումբը անցեալ շրջանների համեմատ ավելի լավ էր, բայց ուրիշ մարզերն, քաղաքներն ու երկրներն ավելի պատրաստված էին, քան մենք: Երբ մենք մարզիկներին տանում ենք համահայկական խաղերին, ասում ենք՝ միայն խաղերի համար չենք գնում, ասում ենք՝ գնում ենք հայաստան, հետո մասնակցելու համահայկական խաղերին: Այստեղ տարբերություն կա, բայց մենք էլ պիտի մի քիչ արդար նայենք մեր երեխաների ընտրելու գործին: Եթե հայաստան են գնում, միայն մարզաձևի համար չէ, այլ նաև ազգային դաստիարակություն ենք հետապնդում

7-Ո՞ր մարզիկ կամ մարզիկուհիները եղան այս տարվա լավագույնը:

Խաղերը միևնույն ժամանակ երեք տեղ էին կատարվում և դատելը և ընտրություն կատարելը դժվար էր:

8-Խաղերի արդյունքը:

Օր. բաժնում. 1-Երևան, 2-Գլենդել, 3-Թեհրան, 4-Ստեփանակերտ

Տղ. բաժնում. 1-Սոչի, 2-Գլենդել, 3-Սիդնեյ, 4-Վիեննա

9-Մի հետաքրքիր հուշ պատմե՞ք այս խաղերի ընթացքից:

Սիդնեյի տղաները, առաջին անգամ մասնակցելով շատ լավ ներկայացան և նրանց մոտեցումը մյուս խաղացողներից տարբեր էր: Նրանք ընդհանարապես շատ բարեկամասեր էին: Նույնիսկ ինձ հրավիրեցին աշխատել իրենց քաղաքում:

10-Ասում են բնակավայրի և ընդհանուր սերվիս տալու գործում խտրականություն է եղել Իրանի մարզիկների նկատմամբ. ի՞նչ է Ձեր կարծիքը:

Ով ասել է, մի քիչ անարդար է մոտեցել, մարդու իր դրամի հավասար սերվիս կտան: Հյուրանոցների արժեքը տարբեր էր: Մեր բասկետբոլի, շախմատի, թեթև ատլետիկայի և թենիսի երեխաների հյուրանոցը հարմար էր: Սկզբից մահճակալների խնդիր ունեինք, որ վերացվեց: Ամեն ինչ էլ մեքենա կար երթևեկության համար

11-Ի՞նչ թերութուններ ունեւ մեր համայնքի կազմակերպիչ հանձնախումբը, նրա բաց թողումները:

Նախ գնահատում եմ բոլոր նրանց, ովքեր եկել էին այս խաղերին՝ որպես հանձնախմբի անդամ կամ ենթահանձնախմբի, ես գնահատում եմ նրանց աշխատանքը: Մեր թերությունը այն է, որ յուրաքանչյուր տարի մոր հանձնախումբ ենք կյանքի կոչում: Մենք պետք է օգտվենք նախկին մասնակից անձնավորություններից որպես հանձնախմբի անդամներ:

12-Ձեր կարծիքը «Լույս» ամսաթերթի մասին:

Ստանում և կարդում ենք, մանավանդ այդ պարսկերեն երկու էջը որոշ տեղեկություններ կարող է տալ մեր պարսիկ գործակիցներին: Նրանք թերթը ընթերցելով մեր հայկական խնդիրներին էլ ծանոթանում են:

Մշակութային

Հրաչյա Աճառյանը Պարսկաստանում

Իր «Կյանքիս հուշերից» Գրքից

Մի անգամ 700 հայ կամավորների մի խումբ, դինաված իրենց հրացաններով, իրենց հետ վերցրած պղնձի ահռելի քանակությամբ պաշար, Պետրովսկից եկան Էնգելի Գերասիմ Բալա յանի առաջնորդությամբ և ուզում էին մտնել անգլիական բանակի մեջ: Անգլիացիք ոչ միայն մերժեցին նրանց, այլև չթողեցին քաղաքի

Հր. Աճառյանը 1909 թվականին

հրեք տեսնել, և ստիպեցին առանց պաշար իսկ վերցնելու Հեռանալ Էնգելիից:

Այս բոլոր անտեղի խստությունները շատ վատ ազդեցին հայոց վրա. արդեն Բաքվի դեպքերից հետո, երբ անգլիացիք չուզեցին պաշտպանել քաղաքը և առաջին անգամ թողնել հեռանալու պատ բաստություն տեսան, շատ վատ կարծիք էր կազմված հայոց մեջ նրանց մասին: Էնգելիի մեջ նրանց վերաբերմունքը եկավ պակասը լրացնելու և բոլորը համարում էին նրանց կոպիտ ու վայրենի:

Մինչդեռ այսպես մի կերպ ապրում էինք Էնգելիում, սկսեցին գալ Բաքվից թուրքերի գազանությանց լուրերը, հայերը դիմադրել Լև մինչև երկուշաբթի օրը. քաղաքի փողոցների մեջ անգամ կատաղի կռիվ է տեղի ունեցել, վերջապես տաճիկները մտել են և երեք օր կոտորած են սարքել, կոտորվել են մինչև 30 000 հայ, ու բռնց մեջ նաև սակավաթիվ ռուսներ, մնացյալը խնայվել է. պղծը՝ վել են բազմաթիվ հայ կանայք ու աղջիկներ. կոտորվել են հայոց բոլոր տները, Ստանիսլավսկու փողոցը, որ հայկական թաղն էր, ամբողջ ապես այրվել է: Բայց այս բոլորը ստուգելու և հաստատելու համար միջոցներ չկային: Հետո լուրերն ավելի վատացան, տաճիկներն իբր թե առաջանում էին Պետրովսկի վրա, տեղական հայերը վտանգի մեջ են: Մրան հաջորդեցին դաշնակիցների տարած հաղթության ավետիսը. «Բոլղարիայի անձնավորություն»-ը, Թուրքիայի անկումը, Ավստրիայի զինաթափումը, Գերմանիայի հաշտություն խնդրելը Վիլսոնի միջոցով, և հանկարծ, դրանց հակառակ, տաճիկները և Քյուրդիկ խանը միացած, երկու կողմից արշավում են Էնգելիի վրա, Էնգելիի դրությունը վտանգավոր է: Մի գիշեր անգլիացիների կողմնելը իր մոտ հրավճրեց գաղթականների ներկայացուցիչներին և նրանց պաշտոնապես հայտնեց, թե Գերմանիայի բանը վերջացած է. առաջարկեց այս լուրը հայտարարել բոլորին: Կայծակի արագությամբ տարածվեց ավետիսը, դորանոցնեից դուրս

թափվեց ժողովուրդը, և ընդարձակ պարտեղի մեջ սկսեցին ուրախությունները, երգում էին, պարում, նվաղում և ուրախության բարձրագույն աղաղակներով իրար շնորհավորում:

Այդ օրերում ես Թեհրանից մի հեռագիր ստացա, տեսուչ պարոն Պիոնյանի ստորագրությամբ, որով հայոց մասնավոր դպրոցի ուսուցիչ էի հրավիրված: Անմիջապես սկսեցի պատրաստություն տեսնել ճանապարհ ընկնելու:

(Շարունակություն 4)

ՀԱՅ ՀԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՊՈՂՈՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
բան. գիտ. դոկտ

Բ. ԱՌԱՍՊԵԼՆԵՐ (Շարունակ.)

«Վիպասանքը» քաղաքական մեծ տեղաշարժերի վեպ է: Երկրի հզորացման իրենց աշխարհաշեն գործունեությամբ են աչքի ընկնում նաև Արտաշես Առաջինն ու նրա հետնորդը՝ Երկրորդ Արտաշեսը, որն ընդունում է կարգեր ու օրենքներ եւ կատարում բարենորոգումներ: Վեպի բովանդակությանը ճիստություն ու գունագեղություն են հաղորդում հայ կյանքի ու կենցաղի տարբեր կողմերը՝ ներկայացնող վիպասանական երգերը, որոնք վերաբերում են այդ վաղ ժամանակներում ժողովրդի կյանքի համար տիպական բարքերին ու սովորույթներին (Ալանների թագավորի դուստր Սաթենիկի խոսքը՝ ուղղված Արտաշես արքային, արքայադստեր առեւանգումը, հարսանիքը, Սաթենիկի տենչանքը վիշապագունների առաջնորդ Արգավանի նկատմամբ, Արտավազդի չար բնավորությունը, նրա դժգոհությունը վախճանված հորից, Արտաշեսի անծօքը, Արտավազդի գահավիժումը Մասսի վիհի մեջ եւ այլն): Հակառակ քրիստոնեական ըմբռնման «Վիպասանքում», ինչպես առասպելներում, ընդգծվում են հերոսների մարմնական կատարելությունը եւ ուժը, նրանց անօրինակ սխրանքներն իբրեւ արդյունք հաղթ բազուկների գործողության եւ արագ ու հաջողակ շարժումների: Նրանք գեղատես են «անձնեայ եւ թիկնաւետ», «գեղեցկոտն, քաջահասակ», միաժամանակ նաև հոգով գեղեցիկ ու անվախ, իմաստուն, պերճախոս, արդարադատ ու շինարար: «Վիպասանքից» հորենացու բառացի վկայակոչած չափածո հատվածներն աչքի են ընկնում նախնյաց գրաբար հայերենի հարստությամբ ու մշակվածությամբ, ճաշակավոր պատկերներով ու համեմատություններով:

Մանուկ Աբեղյանը հայ հին գրականության զարգացման ընթացքը բաժանում է երեք մեծ պարբերաշրջանի՝ իրավացիորեն առաջին շրջան համարելով հայ ժողովրդի անգիր ժամանակների ստեղծագործությունը եւ այն բնութագրելով որպես «Նախնական առասպելա և պատմական բանահյուսություն» (ինագույն դարերից մինչև Դ.) Հաջորդ ժամանակների գրականությունը, որը համեմատաբար կարճ ժամանակ անց ձեռք է բերել իր լիարժեք դրսևորման միջոցը՝ գիրը, գիտնականը դիտում է երկու մեծ շրջանով՝ «Եկեղեցա և քաղաքական մաքառման գրականություն» ((Գկից մինչև Ժ դ-ի վերջերը) եւ «Վերածնության գրականություն» (ԺԱ դարից մինչև ԺԷ դարի վերջերը): Այդ պարբերացումը հիմնավորված է եւ յուրաքանչյուր շրջանի համար ճիշտ է արտահայտում գրականության զարգացման գաղափարական միտումներն ու սլացքը, գեղարվեստական առանձնահատկությունները:

(Շարունակություն 3)